

Centraal Planbureau

CPB Notitie | 1 november 2018

Raming aantal personen/huishoudens onder de lage-inkomensgrens 2018 en 2019

*Uitgevoerd op verzoek van het
Centraal Bureau voor de Statistiek*

CPB Notitie

Aan: CBS, t.a.v. Dhr. W. Bos & Dhr. F. Otten

Centraal Planbureau
Bezuidenhoutseweg 30
2594 AV Den Haag
Postbus 80510
2508 GM Den Haag

T 088 9846000
I www.cpb.nl

Contactpersoon
Patrick Koot, Monique de Haard

Datum: 1 november 2018

Betreft: Raming aantal personen/huishoudens onder de lage -
inkomensgrens 2018 en 2019

1 Inleiding

Op verzoek van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) heeft het Centraal Planbureau (CPB) een raming gemaakt van het aantal (personen in) huishoudens onder de lage-inkomensgrens (gedefinieerd door het CBS) in 2018 en 2019. Deze notitie bevat een toelichting op de gehanteerde ramingsmethodiek en de uitkomsten.

2 Ramingsmethodiek

De ramingen zijn gemaakt met het microsimulatiemodel MIMOSI van het Centraal Planbureau (CPB, 2016). De raming is gebaseerd op de geraamde koopkrachtontwikkeling voor 2018 en 2019 in de Macro Economische Verkenning 2019. Deze publicatie bevat een gedetailleerd overzicht van alle koopkrachtrelevante maatregelen in 2018 en 2019 (zie paragraaf 3.5 en de bijlage met beleidsuitgangspunten).

De gehanteerde ramingsmethodiek bestaat uit een viertal stappen.

1. Allereerst wordt door het CPB voor elk huishouden uit het Inkomenspanelonderzoek de (nominale) koopkrachtmutatie voor 2018 en 2019 geraamd, gebruik makend van MIMOSI. Voor het ramen van het percentage huishoudens met een laag inkomen is het hierbij van belang dat de inkomensontwikkeling aan de onderkant van de inkomensverdeling goed in beeld gebracht wordt. Een geringe daling of stijging van de koopkracht van deze huishoudens kan er immers toe leiden dat zij net onder of boven de lage-inkomensgrens uitkomen.
2. Vervolgens wordt de hoogte van de lage-inkomensgrens geraamd voor 2018 en 2019. Doordat deze grens een vast koopkrachtbedrag weergeeft, kan dit bedrag

met behulp van de raming van de Consumentenprijsindex van het CPB voor de genoemde jaren berekend worden op basis van eerdere jaren.

3. In de derde stap wordt voor alle huishoudens het geraamde inkomen vergeleken met het geraamde bedrag van de lage-inkomensgrens. Hiermee wordt de inkomenspositie van een huishouden ten opzichte van deze grens in 2018 en 2019 vastgesteld.
4. In de geraamde koopkrachtmutaties zijn de gevolgen van overheidsbeleid en van de loon- en prijsontwikkeling verdisconteerd. Daarbovenop wordt in de armoederaming rekening gehouden met de verwachte ontwikkelingen op sociaaleconomisch en demografisch gebied. De gevolgen van wijzigingen in deze zogenoemde persoonlijke omstandigheden lopen niet mee op individueel niveau in de koopkrachtramingen, doordat het ramen van deze persoonlijke omstandigheden de berekeningen complexer maakt en de voorspelfout groter wordt. Het gaat hierbij om arbeidsmarkt gerelateerde veranderingen zoals het vinden of verliezen van werk en om demografische veranderingen zoals trouwen en scheiden. Deze individuele veranderingen hebben niet alleen een sterk effect op het inkomen, maar betekenen vaak ook dat de sociaaleconomische positie van een persoon wijzigt. Om toch rekening te houden met de sociaaleconomische en demografische ontwikkelingen worden deze op voorhand meegenomen door middel van herweging van de dataset. Hierbij worden de waarnemingen uit het Inkomenspanelonderzoek naar de verwachte aantallen huishoudens en personen in 2018 en 2019 bijgesteld, zoals het aantal één- en tweepersoonshuishoudens, het aantal kinderen, zelfstandigen, studenten, het aantal personen met een werkloosheids- of bijstandsuitkering etc. Nadat deze herweging is uitgevoerd, wordt de ontwikkeling van het aantal (personen in) huishoudens met een inkomen onder en boven de lage-inkomensgrens in 2018 en 2019 vastgesteld.

3 Uitkomsten

Tabellen 1 en 2 bevatten de geraamde aantallen huishoudens en personen onder de lage-inkomensgrens van het CBS in 2018 en 2019. De cijfers over 2012-2017 zijn afkomstig van het CBS. Voor een beschrijving van de resultaten verwijzen we naar CBS (2018).

De geraamde cijfers voor 2018 en 2019 kennen een onzekerheidsmarge: ontwikkelingen in de elementen die een grote rol spelen bij het bepalen van het aantal huishoudens en personen onder de lage-inkomensgrens, zoals lonen en prijzen, betreffen eveneens ramingen en kennen een bepaalde mate van onzekerheid die zich door vertaalt in de raming van het aandeel lage inkomens.

Tabel 1 Raming aantal/aandeel huishoudens onder lage-inkomensgrens (a), 2018¹ en 2019

	Totaal (b)	Doelpopulatie (c)	W.o. laag inkomen	Percentage met laag inkomen
2012 (d)		7.066.000	562.000	8,0
2013		7.112.000	630.000	8,9
2014		7.128.000	608.000	8,5
2015		7.172.000	590.000	8,2
2016		7.240.000	572.000	7,9
2017 (voorlopig)		7.319.000	599.000	8,2
2018 (raming CPB)		7.387.000	595.000	8,1
2019 (raming CPB)		7.442.000	557.000	7,5

(a) De lage-inkomensgrens van het CBS komt ongeveer overeen met de koopkracht van een bijstandsuitkering voor een alleenstaande in 1979, toen deze op zijn hoogst was.
(b) Totaal aantal (personen in) particuliere huishoudens met inkomen. Buiten beschouwing blijven dus (personen in) huishoudens zonder vastgesteld inkomen en de bevolking in instellingen, inrichtingen en tehuizen.
(c) De doelpopulatie t.b.v. armoedepublicaties van het CBS: totaal exclusief (personen in) studentenhuishoudens en huishoudens met onvolledig jaarinkomen.
(d) De cijfers over 2012-2017 zijn afkomstig van het CBS, en zijn afgerond op duizendtallen.

Tabel 2 Raming aantal/aandeel personen onder lage-inkomensgrens (a), 2018 en 2019

	Totaal (b)	Doelpopulatie (c)	W.o. laag inkomen	Percentage met laag inkomen
2012 (d)		15.877.000	929.000	5,8
2013		15.936.000	1.075.000	6,7
2014		15.971.000	1.187.000	7,4
2015		15.977.000	1.143.000	7,2
2016		16.014.000	1.103.000	6,9
2017 (voorlopig)		16.090.000	1.087.000	6,8
2018 (raming CPB)		16.186.000	1.070.000	6,6
2019 (raming CPB)		16.274.000	990.000	6,1

a) De lage-inkomensgrens van het CBS komt ongeveer overeen met de koopkracht van een bijstandsuitkering voor een alleenstaande in 1979, toen deze op zijn hoogst was.
b) Totaal aantal (personen in) particuliere huishoudens met inkomen. Buiten beschouwing blijven dus (personen in) huishoudens zonder vastgesteld inkomen en de bevolking in instellingen, inrichtingen en tehuizen.
c) De doelpopulatie t.b.v. armoedepublicaties van het CBS: totaal exclusief (personen in) studentenhuishoudens en huishoudens met onvolledig jaarinkomen.
d) De cijfers over 2012-2017 zijn afkomstig van het CBS, en zijn afgerond op duizendtallen.

¹ De geraamde cijfers voor het aandeel huishoudens onder de lage-inkomensgrens voor 2018 wijken af met de eerdere gepubliceerde cijfers in de Macro Economische Verkenning 2019 (MEV). Dit verschil wordt verklaard doordat voor deze raming gebruik is gemaakt van informatie over de voorlopig definitieve cijfers over 2017 die ten tijde van de MEV nog niet bekend waren.

Literatuur

CBS, 2018, "Meer huishoudens met risico op armoede in 2017".

<https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2018/46/meer-huishoudens-met-risico-op-armoede-in-2017>

CPB, 2016, Koot, P., M. Vlekke, E. Berkhout en R. Euwals, MIMOSI:

Microsimulatiemodel voor belastingen, sociale zekerheid, loonkosten en koopkracht (geactualiseerde beschrijving 2016), CPB Achtergronddocument, Den Haag.

Dit is een uitgave van:

Centraal Planbureau
Bezuidenhoutseweg 30
Postbus 80510 | 2508 GM Den Haag
T (088) 984 60 00

info@cpb.nl | www.cpb.nl

November 2018